

H. G.
Borenius

Se
wisaus

1789

HYK

P. 1619

Se

W i i s a u s,

Kuin me

Uufuudemme Afiafa,

Taidamme oppia

Juudalaift. onnettomudefta,

Tutkifteltu

Christillifefä Saarnafa;

Jonga

Toifena Joulu-Päiwänä Wuonna 1788.

Längelmäen Pitäjän Emä-Kirkofa

Sahittanut On pitänyt *Levan*

Henric Gustaf Borenius,

Magifteri ja Rectori Hämeen Linnan Koulufta;

T U R U S A,

Prändätty Sreneckellin Kirjan-Prändifä

Wuonna 1789.

Pyhä, Pyhä, Pyhä, HERRA Jumala
Zebaoth! Pyhitä meitä sinun To-
tuudesas, sinä suuri kolme-yhtei-
nen Jumala, Isä, Poika ja
Pyhä Hengi! Amen.

Esipuhe.

Saa Hän sanoi ihmiselle: Käsko, HERRAN
Pelko on taito; ja karttaa pahaa on
ymmärrys. Nämät Sanat, rakkaim-
mat ystäväni! Jobin kirjan kahdeksandeneista
luvusta kolmatta kymmendä, julistavat meille
W. Isäntä ja Taitoa, ja tosin kaikkein suurin-
da wiisautta, kaikkein täydellisindä taitoa ja
ymmärrystä.

Mistä syystä HERRAN pelko ja pahan
karttamus niin ylistetään, sen jokainen huo-
tiasti ymmärtää, kuin waan tietää, että HER-
ra armahda pelkääwäisensä, Ps. 103: 13.
että Jumalan oikia duomio, ilmanuisansa,
andaa itse-kullengin työnsä jälkeen. Oh! mur-
he ja waiwa tulee silloin jokaiselle, kuin pä-
haa

hää on tehnyt, eikä ole parandanut isiänsä; mutta ylijys, kunnia ja rauha jokaiselle, kuin hyvää on tehnyt. Rom. 2: 5-9. Müinkuin tämä on toinen tosi; niin HERRAN pelko myös totisesti on taito, ja karttaa pahaa on ymmärrys. Ei se taida toisin olla.

Kustasta taito tulee? ja kusa on ymmärryksen sia? Bers. 20. Me mahdamme siis Jobin kausa tyypä. Mitä me opimme HERRAA pelkämään ja pahaa karttamaan? Kusta tämä suuri taito tulee, ja kusa on tämän verrattoman ymmärryksen sia? Jos me tätä tutkeisamme vielä kuulemme Jumalan Miestä Jobia, niin saamma me häneldä äffen mainitusu päitkasa tämän kaurin selityksen: Jumala tietää hänen tiensä, ja Hän tundee hänen siansa; sillä Hän kaselee Maan ääriin, ja näkee kaikki mitä taiwan alla on; niin että Hän andaa tuulle hänen painonsa; ja wedelle hänen mittansa. Koska Hän asetti sateelle hänen määränsä, ja pitkäisen tulen leimaurille heidän tiensä; silloin näki Hän sen: Hän walmisti sen ja myös tulkei sen. Ja sanoi ihmiselle: Kaho, HERRAN pelko on taito, ja karttaa pahaa on ymmärrys. Bers. 23: 28.

Me huomaisemme kohta tässä puhuttawan kahtalaista taitoa eli ymmärrystä; ja toisen niistä käsittettäväxi Luondo-kappalden tutkistelmisen kautta; joiden painosakin ja mitasa on lywä wijsaus kätettynä. Mutta wahan ih-

minen sitä wijsautta eheisänsä kartuu, ja vielä vähemmin hän siitä hyötyy. Oh! se paras ja ennellisin wijsaus, nimittäin, se autuallinen HERRAN pelko saadan, niinkuin jokainen pi-an hawaitsee, Jumalan sunatusta sanasta, jossa ihmiset siihen neuvotuyi tulewat, ei ainoastansa kaunihimmalla opetuyella, waan myös kaikkein pyhäin esimärkillä, ja vielä niiden onnettomaingin esikuwalla, jotka Jumalan pyhästä sanasta ja pelwosta luopuneena, ovat joutuneet pahaan waiwaan, ahdistuyeen ja myös tiankaikkiseen kadotuyeen.

Kallimmat ystäwäni! Me olemma myös niitä ihmisiä, jotka Jumalan sanalla neuvotaan. Ah! joska me niin totta olisimme myös sanan tekiät, ja ei ainoastansa kuuliat, pettäin meitämme, Jak. 1: 22. niinkuin Juudalaiset monda kertaa pahoin petit isiänsä, erinomattain Christuxen ja Hänen Apostoleinsa aikana. Mitä wijsautta piti heillä olemalla hyljäisänsä HERRAN Sanan? Jer. 8: 9. Mikkäämmme Rakkaimmat! olko heidän wertaisensa, me, joiden seasa Jumalan Sana vielä runsaasti asuu; waan tulkaamme heidän wahingostansakin wiisaayi ottamaan sana siweydellä wastaan; joka meidän seasamme on tullut ikänä kuin istutetuyi, ja woi meitä autuayi tehdä.

Tässä hywässä aikomisessa riendäkäämme tulleisellemaan Juhla-päiwäistä pyhää Ewangeliunia, kuin on tällä hetkellä neuwowa meitä wijsaueen ja wanhurstasten toimeen. Näin suuren

ren sunauksen on Jumala! Ewangeliumin kansa suomen; ja ei ole kenengän pakkia siitä osat-
tomaksi jääda. Hän tahtoo, hän pyytää meitä
kaikkia wiisaaksi ja toimelliseksi wanhurstaudesta.
Niin tahtokaamme siis, niin pyytäkäämme siis
ihekin Rakkaimmat! pyytäkäämme sitä todella,
niinkuin me pyytäväämme tunnustamme, koska
me Jesuelda opetetulla tavalla rukoilemme,
sanoden: Isä meidän, joka 2c.

Terti Math. 23: 34 = 39.

Kuultuissa Tertin-sanoissa on meille annettu
kaunis johdatus ja tila tutkistellayemme

**Sitää wiisautta, kuin me autuudemme
asiassa taidamme oppia Judalaisten
Onnettomudesta.**

Mutta tutkistellayemme tätä suurta asiaa
järjestyksensä, on tarpeellinen, että me erinomai-
tain panemme kovi asia-haaraa, taikka niin
sanoapeni Pää-kappaleita, mieleemme, joista e-
dellinen kosee itse asian selityseen, waan jälki-
mäinen sen käsittämysten muotoon; niin että me
siis ensin käselemme: **Mitä eli millistä
wiisautta me Judalaisten onnettomu-
desta oppia mahdamme? ja sitten:
Kuninga eli millä muotoa me taidai-
simme sitä wiisautta heidän onnetto-
muudeksansa käsittää?**

6 ✻) • (✻

Oh! HERRA autaa, ja anna kaikille hyvien
käydä ja menestyä, Sinun Pyhimällä Mi-
melles kunniasi, ja meille kaikille sielun autuu-
deeri!

Edellinen Osa.

Mikä wiisaus meillä on saata-
wisa ja itänä kuin kaupattuna Juu-
dalaisten onnettomuden kautta, sen me
ymmärrämme waarin-ottaisa, missä asiassa he
autuudensa suhteen aivan tyhmäsi teit, ja jou-
duit suurinda wahingoa kärsimaan. Mistästä
sitis? eikö he waaraan ottaneet niitä, kuin au-
tunden Rukhinas JESUS lähetti heidän tygön-
sä, saarnamaan nimeensä parannusta ja syndein
andeeeri-andamista? Ja ellei he niitä olisit to-
telleet, eikö he semmengin waaraan ottaneet itse
HERRAA JESUSTA Christusta, Händä, jonga
Isä pyhittänyt oli ja lähettänyt mailmaan, Joh.
10: 36. wapahtarensa mailmaa Hänen kaut-
tansa? Joh. 3: 17. Oh! jos he olisit Händä
waaraan-ottaneet ja kuulleet, niin ei he olisit
ylön-kagoneet Hänen Lähetettyjänsäkän; sillä
ettei he isiansä saarnanneet, waan JESUSTA
Christusta, todistain Hänen olewan HERRAN.
Joka teitä holho, sanoi Hän sentähden heille,
hän holho minua: ja joka minua holho, hän
holho sitä, joka minun lähetti. Math. 10: 40.

Mutta me tiedämme mitä tekoa he teit,
kosta HERRA JESUS ilmestyi heidän seasansa
ja walsi ymbärinsä julistain Jumalan waldä-
kun

Kunnan läsnä-olemista, tehden myös muutoin
 heille hyvä, autain niitäkin, jotka pahalta
 hengeltä viivatut olit. Eikö he olleet Händä
 wajaan, joka heitä niin rakasti? eikö he ko-
 staneet hyvä ja osottaneet Hänelle wi-
 haa rakkaudensa edestä? Psal. 109: 4, 5. Pi-
 däiss' minun vielä sanoman, kuinga ylimmäi-
 set Papit ja Päämiehet Hänen ylönnöit
 kuoleman kadotukseen ja ristiin-naulitsit? Koska
 niin on tarahnut HERRalle ja tosin Kun-
 nian HERRalle, Jumalan ainoalle Pojalle;
 niin ei ole wainoin ymmärrettävä, mitkä on-
 ni Hänen Lähetetyllänsä on olla mahtanut.
 Kultuansa heidän tykönsä ilmoittit hekin Ju-
 malan neuwoa, oikia kändymistä Jumalan ty-
 gö ja uskoa meidän HERRAN JESuksen Chri-
 stuksen päälle. Iak. 2: 21, 27. Ehkä nyt
 monda tuli ussoon saateturi Apostolein aiwan
 merkillisen ja ihme-tyillä wähiwistetun saarnan
 kautta; niin oli kuitengin paratkon Jumala!
 niiden luku monin kerroin suurempi, jotka ka-
 teudella täytetynä heitä vastaan-sanoit, wa-
 staan viittelit ja pilkkaisit. Emme saa ajatella
 heidän Waimallisensa, ei vielä kirjan ope-
 neitään, tässä astassa toimellisemman. Pää-
 kaupungin asujiapa, JESus on erinomaitain
 nuhdellut tällä puhellansa: Baso! minä lähe-
 tän teille Prophetaat, ja wiisaat ja Kirjan-
 oppeneet, waan niistä te muutamat tapatte
 ja ristiin naulihetta, ja muutamat pierette
 Synagoogeisanne, ja wainotte Kaupungista

Kaupungiin; että teidän päällemme tulis kaikk
 ki wanhurstas weri kuin wuodatettu on maan
 päälle, hamasta wanhurstan Abelin werestä,
 niin Zacharian Barachian pojan weren asti,
 jonga te tapoitte Tempelin ja Altarin wai
 hella. Jokainen hawaitsee JESUAN JESUYEN
 tyllä kirjawi, näitä puhuisansa; mutta jo nytt
 syttyy Hänen sydämensä peräti palawaxikin, ja
 me kuullemme. Hänen kirjwoitellen ja surfur
 tellen huutawan: Jerusalem! Jerusalem! sinä
 joka tapat Prophetaat ja kiwillä surmaat ne
 jotka owat lähetetyt tygös! Kuinga usein mi
 nä tahdoin koota sinun lapses, niin kuin
 Eana kooko poikansa siipeinsä alla, waan et
 te tahtoneet. Käsko! teidän huonenne pitää
 teille jäämään tylinille.

Me muistamme tyllä myös pyhästä kirja
 stamme, mitä JESUS sanoi ja mitä Hän teki
 Ferran, koska Hän läheystyisensä Jerusalemia
 käski Kaupungin päälle. Hän itki händä ja
 sanoi: Jos sinäkin tiedäisit, niin sinä ajat
 telisit tosin tällä sinun ajallas, mitä sinun
 rauhaas sopis. Mutta nyt owat ne kätke
 tyt sinun silmäis edestä. Sillä ne päiwät pi
 tä tuleman sinun yliges, että sinun wiholli
 ses skansawat sinun, ja ymbäri piirittäwät
 sinun, ja ahdistawat sinun joka kulmalda: ja
 maahan tasoittawat sinun, ja sinun lapses,
 jotka sinusa owat, ja ei jätä sinusa kiweä kis
 wen päälle; ettes sinun egittos aikaa tunde
 nut. Luc. 19: 41 = 44.

Mitä Te ajattelette, Sanankuuliani! tätä niin suurta Judalaisten tavattomuutta, eikä wä-
hembää heitä noudattawaisista perikatoa, kazel-
lesanne? se angara ajallinen rangaistus kuin
on HERRAN sanain jälkeen heitä kohtanut, on
kuka tiesi yrittänsä silmäintie edestä? sitä ajalli-
sta ja maallista rangaistusta JESUYEN myös
soweit heille uhvata, niin mittoisin kuin se oli
tulewa, ei muutamille ainoastansa, eikä monel-
le niinkuin sen iänkaikkisen waiwan kansa lai-
ta on, waan yhteiselle kansalle, jota hän tässä
tilassa puhutteli. JESYS tahdoi herättää heitä
autuuttansa esimekän; ja sitä warten Hän myös
aiwan soveljasti julisti nykyisen elämän waaraa
ja wahingoa, heille jotta ennän kaikkia kaksit
näkywäisiä, ja maallista rakastit, heille jotta
hengellisiä tjankeikkisuuden asioja ei ollengan tun-
deneet eikä totelleet. Jos HERRA olisi waan
näillä uhwannut heitä rangaistapensa, olisitko
he näitä ehkä kuinga selkiästi ilmoitettuna, kor-
wiinsakan ottaneet? Mutta kuin heille sanottiin
heidän Pää-Kaupunginsa ja Waldakundansa
wiholliselta häwitettävän, heidän Huonensakin,
se on heidän Tempelinsa, heidän Kopian Tem-
plinsa maahaan kuitistettawan; niin he kaik-
ti sait sitä kinnalla kuin he olisit peljänneet niin
kuin surmaansa, niin kuin Jumalan hirmuisen
wihan tundo-merkkiä, jos he waan olisit niin
tapahtuwan uskoneet. Ei ole sen wuori ajatte-
lemista, ettei niille pahoille mitän pahembata
ole tapahtunut. JESUYEN saivat johdattawat

meitä myös juuri lähellä hawaikemaan vielä paljon suurembata onnettomutta, sitä ijanlait-
 tusta kadotusta, johon ne Jesuren ja Hänen
 Armonsa ilkiät ylöntäsojat itseä syövit. Eikä
 Hän sanonnut heille: teidän huonenne eli Tem-
 pelinne pitää teille jäämään kylmille? O!
 kuin Tempelin piti häviämän, niin ei enäm-
 bi ollut tilaa sille Jumalan palvellulle, joka
 Lausa määrätty oli Tempelissä toimitettavari
 Christuren tulendoon asti. Ja kuin ei enäm-
 bi ollut Jumalan palvelluren tilaa, niin ei
 myöskän ollut Armon Baldakundaan johda-
 tusta eikä autuuden tietä, niille jotka ei tulleet
 Jesuren tykö, että he olisit saaneet armon,
 joka paikkasa Jumalata palvellarensa Hänen
 mielensä, noutteeri, siwendellä ja pelwolla. Ebr.
 12: 28. Niin on siis heidän huonensa kylmil-
 le jäämisen uhkaus, tarkoittanut sitä samaa
 wihelijäisyyttä, kuin wapastaja oli toisinansa
 selkeillä sancilla heille tiettäwari tehnyt. Niin
 kuin koska Hän kerran sanoi: Jollette usko
 etteä minä se olen, nimittäin Christus; niin
 teidän pitää kuoleman synneisämme. Joh. 8:
 24. Ei ei olekkan menemistä kauwas Tertti-
 stämme, ennän kuin me saamme lukea Hänen
 sanoneen Kirjan-oppeneille ja Phariseuille:
 Te kärmet, te kyykärmetten silkiät, kuinga
 te wäldätte Helwetin kadoturen? Bers. 33:
 Jossa he wäisä kaikisa olisit uskoneet Jesusta,
 niinkuin Jumalan woideldua, niinkuin totista
 Christusta! todellakin he olisit aikansa pa-
 ran

vannujen tehneet, ja niin wälittäneet ynnä a-
jallisen onnettomuden, sen paljon suuremman,
waikka siihen aikaan wähemmin tutun, ijan-
kaikeisudessa.

Mutta minä olisin jo kirjari puhunut Tei-
le ystäväni! Juudalaisten asioija, jos minun
pidäis ajatteleman, Teidän Pää-asiassa siinä
kaikein tarveellisimmassa JESusta vastaan-otta-
misen asiassa, ei tarwisewan oppia wiisautta
heidän onnettomudestansa. Siis te sen kaikei
pidätte että te oletta HERAN JESUYEN wa-
stiaan ottaneet uskoin Hänen päällensä! eikö niin?
Oh! Teitä onnellisia! jotka waan totisesti olet-
te Hänen vastaan ottaneet, niinkuin Hän Ju-
malalta on kaikille aiwottu, ja uskowaisille
tehty wiisauderi, ja wanhurstauderi, ja py-
hityxeri ja Lunastuxeri. 1. Kor. 1: 30. Niin
paljon kuin Te nyt kuuletta, uskowaiset hyö-
tywät JESUYETA. He kytäwät Hänessä wiisau-
den, wanhurstauden, Pyhityxen ja Lunastuxen.
Sentähden ei he ole eikä mahdakkan olla ihe-
wiisat toimittamaan heilleensä sitä wanhurstaut-
ta ja Pyhitytää, kuin ensimmäinen ihminen tot-
telemattomuudensa tähden oli kadottanut, ja jo-
ta ei Laki määrättyä uhreilla woinut sowitz-
taa. Kiitos, ja ylistys ja kunnia olkon JES-
UYELLE, Joka meidän syndeimme tähden on
annettu ulos, ja meidän wanhurstauttamis-
semme tähden herätetty ylös. Rom. 4: 25.
Nyt me, Hänen Apostolildansa opetettuna,
saagume sen siis pitää, että jos yri on kuollut
kai-

)

o

(

Kaikein edestä, niin ovat he kaikki kuolleet; mutta Hän on sentähden, niin todistaa Apostoli lawiammalda, Hän on sentähden kaikein edestä kuollut, että ne jotka elävät, ej sillen eläisi ikellensä, ej oman miellensä jälkeen, waan Hänelle, joka heidän edestänsä on kuollut ja ylösnosnut. 2. Kor. 5: 15. Ja sitä kaikkia oikiaat uskowaiset tekewät. Ei he ainoastansa omista ikellensä Jesuxen wanhuruskautta eli Pyhyttä, waan sillä puettettuna tekewät he ise myös wanhuruskautta ja noutawat pyhyttä, ottottain niin muodoin heittänsä Jesuxelta lunastetupi kaikesta wäärystä, ja Hänelle erinomaiksi kansaksi puhdistetupi, ahkeraksi hywin töihin. Tit. 2: 14.

Näin puhuu se pyhä Raamattu joka paikasa Jesuxen vastaan-ottamista uskon kautta. Oh teitä onnellisia! sanon minä siis vielä kerran, jotka niin Hänen vastaan-ottaneet olette! Teitä, Rakkaimmat! en minä taida engä mahda neuwomata olla, näillä Pyhän Paawalin sanoilla: Niin kuin te nyt Herran Jesuxen Christuxen olette vastaan-ottaneet, niin waeldatat myös Hänesä; waeldatat wijsaudesa, wanhuruskaudesa ja pyhydesä, niin odottain lunastustamme, ilmoitettawaa viimeistä päiwänä; waeldatat niin Hänesä, ja olkaat hänesä juuritetut ja raketut, ja uskosa wahwistetut, niin kuin te oppeneet olette, ja olkaat siinä runsaasti kytolliset. Kol. 2: 6, 7.

Mutta kuka ei ymmärrä, minun, näin neuvoisani, ei tarkoittavan Teitä kaikkia, jotka minua kuulette; ehkä minä kaikista sydämeistäni soisin taitavani sitä tehdä. Jos ei usko muunnas ole ollut joka miehen, niin ei suingan se nytkään ole. Sentähden koettelkaat Teidänne Rakkaimmat! kofelkaat teitänne, että Te tunnisisitte itsenne, sekä jotka uskon kautta oletta Jesuksen vastaan-ottaneet, että Tein jotka kelmottomat oletta. Uskon kautta Jesuksen päälle me autuayi tulemme, sanotta te oikein: mutta kawahtakon isiansä jokainen ajattelemasta sen uskon olevan jongun tyhjän luullon, jongun turhan ajatusten, jongun woi-mattoman halun, joka ei taida mihingän hywyteen sydändä kääändä eli muutta, josta ei myös yhtään elämän parannusta seuraa; waan se on, jos me tahdomme totuuden kuulla, jonaissä Pyhän Lutheruksen sanoisa selitetyn: Se on Jumalan työ ja vaikutus meisä, joka meidän muuttaa ja Jumalasta wasta uudestaa synnyttää, ja tuolettaa sen wanhan Aadamin, ja tekee meidän peräci toiseyi ihmisesxi, sydämeistä, mielestä ja taidosta, ja Pyhä Hengi on hänen kansansa. Se on eläwä ja wäkewä; niin ettei hän ikänä taida olla hywää tekemätä. Sentaldainen ihminen on, sanoo hän vielä, vaatimata walmis iloisna kaikille hywää tekemään jokaista palwelemaan, kaikkinaišta karsimään Jumalan mielen noutteexi ja kiiptexi, joka hänelle sentaldaisen

armon andanut on; niin että mahdotoin on hyviä töitä uskosta eroittaa. Nyt, duomitkaat ihe Sanankuuliani! Kuinga ovat ne uskolla Jesuren vastaanottaneet, jotka ei Hänen Evangeliumistansa ole oppineet sitä wiisautta, että he Chriistillisessä Jumalan pelwossa kartaisit pahaa, jota se oikia wiisauz kuitengin waatii? Kuinga ovat ne HERRan Jesuren päälle uskoneet, ja uskoia pyhäi ja warhurskaari tulleet; jotka ei ynnä, hänen käskyinsä kuuliaisudesta, noudata warhurskautta ja pyhyysttä? warhurskautta minä puhun, paljon paremha kuin kirjan-oppenein ja Phariseusten oli; sitä warhurskautta, kuin on sydämen täysi halu hywiin töihin, ja sepä se pyhyyskin on, paitsi jota ei yriäkän saa nähdä HERRa. Ebr. 12: 14.

Minulla on vielä Sanan-kuuliani! tässä tilassa sanomista Teille jotakin waaria otettawaa; kuulkaat minua, että HERRa teitä kuulis. Teitä minä murhettien ajattelen, jotka annatte jongun ehdollisen synnin; waikka ainoangin wallita Teitä ne, olisko se huoruden syndi, taikka warkauuden, taikka juopumuden, taikka wannomisen; eli jos niingin on; että Te näitä ulkonaisia pahuden harjoitturia wäldätte, mutta kuitengin sisällisesti oletta täynnä ahneutta, ylpeyttä, kateutta, wihaa, wiekkautta eli muuta saastaisuutta; kuin ei olla taida uskottomisa sydämisanne
wab

wallikemata. Ja nyt täytyy minun teille sa-
 nea ja todistaa, että senkaldaisia Te turhaan
 kerjätte teidänne lunastetuitten Christuren wo-
 ren kautta. Edellakin Te turhaan laulatte:
 lunastetut olemme kuoleman kadotuksesta. Mitä
 hyödyttäneekö se Teitä, että Te, Jesuksen Chri-
 sturen kalliin kuoleman tähden, pääsätte wa-
 paasti siltä ensimmäisestä kuolemasta eli kadotu-
 resta, kuin Adamin kautta maailmaan tuli?
 hyödyttäneekö se Lunastus Teitä joita kuitengin
 omilla synneillänne ja uskottomudellänne syö-
 rette itsenne siihen toiseen kauhiampaan kuole-
 maan, siihen iankaikkiseen kadotukseen? Ah
 kalliisti ostetut! mitä pidäis Teidän niin kuole-
 man synneisänne? Mitä Te tahdoisitte syö-
 menne kormuden ja katumattomuden jälkeen,
 itsellenne wiha kartuutta, wihan-päiwänä jona
 Jumalan oikia Duomis ilmanduu? Rom. 2:
 5. se Päiwä ei wijwoy tulemasa: Käho! Duo-
 mari seisoo owen edessä! Jak. 5: 9 Sentäh-
 den ajattelkaat pian, ajattelkaat nyt kohta,
 mitä oikia wiisaus Teillä waatii ja menestyy-
 renne tarpellinen on. Ja totisesti kelpaa aja-
 tellayennekin; sillä vielä Jumalan hywitys kuu-
 tuu Teitä parannukseen. Vieläpä Teillä nyt
 on sovelias aika. Vielä tänä päiwänä tari-
 taan Teille Autuus, niin kuin se on muinen
 tullut tarituri Juudalaisille, joita HERA JE-
 sus tahdoi koota, niinkuin kana kooko poikan-
 sa siipeinsä alla, waan ei he tahtoneet. Alkää
 Te olko heidän wertaisensa! Alkät paaduttako

sydändänne, niinkuin Meribasa tapahui,
niinkuin Eiusauren päiwänä korwesa. Joille
Jumala wihoisansa wannoi: ei heidän pidä
minun lepooni tuleman. Psal. 95: 8, 11.
Oh! Tulkaat Te nyt wiisaari heidän wahin-
gostansa, ja kaitella muotoa teimittakaat niin
asianne, että Te pääsistte siihen Lepoon, kuin
wielä on Jumalan kansalle tarjona. Ebr. 4: 9.

Mutta minä ajattelen kuitengin muuta-
main jo tahtowan tietää, mitä heidän pitää
tekemän tullarensa Juudalaisten wahingosta
wiisaari, ja sentähden itänä kuin Euselewan
minulda: kuinga on tämä asia mahdollinen?
niin kuulkaat siis, Rakkaimmat, sen laitaa!
Kasokaamme wisusti heidän langemurensa syitä,
ja heidän autuudensa esteitä; ja laittakaamme
niin, ettei ne olisi meidängin onnettomudemme
syynä ja autuudemme esteenä. Näin on kai-
tetikkin asia mahdollinen.

Jälkimäinen Osa.

Emme mahda ollengaan epäillä, lukeisam-
me Epäuskoa Juudalaisten kowan onnea lä-
himmäri syryi. Me olemma kuullet, kuinga
wasta-hakoiset he olit Jesulle, kuinga he
hyljäisit Hänen ja Hänen Ewangeliumininsa,
ja sentähden jäit olemaan paiksi sitä armoa, si-
tä siunausta ja autuutta, jonga osallisuteen
Hän oli Ewangeliumillansa heitä kusunut, yn-
nä julistain heille ajallista ja ijankaitkista pe-
rika

rikätoa, tottelemattomuuden tähden. Mutta itse
 se wastahakoisuus ja se luopuminen Jesuksesta
 siltä totifesta Christuksesta, ja Hänen terweellisistä
 sanoistansa, sepä juuri oli heidän epäuskonsa,
 josta he sangen tyhmästi juorit nykyistä ja tule-
 wata kadousta kohden. Sen wahingellisim-
 man epäuskon syitä nyt tutkittellesamme, hawai-
 hemme me kohta, että he siinä asiassa ovat ol-
 leet aiwan sofiat ja taitamattomat. Ei niin
 ymmärtäin, kuin ei he olisi ensingän tietäneet
 Christusta mailmaan tulewari. Aiwan hywin
 he sen tiesit pyhäin Prophetain kirjoista, kuin
 joka päivä luettiin heidän Synagogeisansa;
 on myös se tosi, että he sentähden odotitkin
 Christuren tulemistä ja ikäwöiä. Mutta kuin
 Hän määrätillä ajalla tuli heidän tögönsä, woi
 sitä wahingoa! kuin Hän tuli, niin ei he Hän-
 dä tundeneet eikä vastaan-ottaneet. Ei he
 tundeneet Jumalan wiisautta, sitä salattua
 wiisautta, josta Jumala ennän mailman al-
 kua on säättänyt meidän kunniamme, sitä
 ei yräkän, sanoo pyhä Paawali, tämän mail-
 man Päämiehistä tundemut; sillä jos he o-
 listi tundeneet, niin ei he olisi kunnian HER-
 vaa ristijn naulinneet. 1. Cor. 2: 7, 8. Se
 sama Paawali, joka myös ennän oli pilkkaja,
 ja wainoja ja häwäisiä ollut, puhuin isiänsä
 sanoo: Minä tein sen tjetämätä epäuskosa.
 1. Tim. 1: 13. Eikä toisin pyhä Pietarikaan o-
 le tätä asiaa selittänyt, näin puhuttellesansa
 Juudalaisia: minä tiedän, että te sen tyhmyy-

destä tehneet olesca, niinkuin teidän ylimmäisennekin. Lef. N. 3: 17.

Mutta älköön joku ajatelko näitä sinottawan sen heidän kaikkein julhimman työstä kaunistelemiseksi. Tyhmyden kautta on se mahdolliseksi tullut, waan ei siingaan kauniimpi eli luovalliseksi. Totisesti olit Juudalaiset epäuskonsansa sitä suuremman wian alaiset, jota huomiammin he olisit tainneet Jumalan armon kautta, totuuden tundoa käsittää. Sillä eikö Jesuren tykönä olleet kaikki ne merkit hawaittavana, joista Propheetat olit sanoneet sen lumatun Christuren tuttavaksi? eikö Hän heidän kuullarensa tunnustanut Jumalan Isäyensä Joh. 10: 36.? eikö Hän myös tehnyt nijsä tunnustusteja, kuin ei kengän tehdä taida, jollei Jumala ole hänen kansansa. Joh. 3: 2. Ja eikö Hän vielä, kuolluista nostuansa, andanut Hänen walituille aseillensa Apostoleille Pyhän Hengen erinomaiset Lahjat, niin että he, julistaksansa Jesusta HERRaksi ja Christuksi, ja saarnatesansa Hänen Nimeensä, aina wahwistit sanansa noutawilla merkeillä, ihmeillä ja tunnustusteilla, kuin Jumala teki heidän kauttansa? Marc. 16: 20. Kuka on luenut pyhäää Raamattua, eikä waan kuullut siitä oteluisia Lerteiä Sunnundai- ja Juhla-päiwinä selitettävän, ja ei näitä tiedä? Mutta taitaa niin olla, ettette kuitengaan yhtä astantaaraa tiedä: sitä, kuinga se on ollut mahdollinen, että

)

(

että ihmiset niin suurella armon auringon paistella, ja Euwangeliumin kirkkaalla walolla, ikänä kuin ymbäri-piirittettyinä, ovat kuitengin erhetysten ja tyhmyden pimeyteen seisahdaneet? Me lakkaamme ihmettelemästä tätä tapausta, niin pian kuin me kuulemma sen selityksen, jona HERRA JESUS on itse andanut näin todistaisansa: Joka ei usko, se on jo duomittu, sillä ei hän uskonut Jumalan ainoan Pojan Timen päälle. Mutta tämä on duomio: että walkeus tuli maailmaan, ja ihmiset rakastit, woi heidän wahingoansa, heidän duomionsa wäkewää syytä, ihmiset rakastit enemmän pimeyttä kuin walkeutta; sillä heidän työnsä olit pahat. Joh. 3: 18, 19. Ah! järki pahat ja jumalattomat ne tosin olit, kuin ne estit heitä totuden walkeuteen tulemaasta, ja uskomasta sitä kaikkein parasta sanomaa, joka niin wahvasti todistettuna, oli kaiketi mahdollinen waakaan otettaa, niissä kuin waan laidallansa olit eikä warsin wimmaut.

Mitä siis mahdoit ne heidän työnsä olla, ne niin pahat, niin wahingolliset, ne niin wäkewästi heitä epäuskon kadotukseen johdattawaiset työt? Niitä me tosin ajatella mahdamme, waan emme sen wuoksi itse mitään arwata tarwise; sillä niidengin subteen on wiisi ja wahwa tieto meillä käsittämävänä niistä, kuin JESUS Christus on puhunut, ja ne pyhät Jumalan Wiehet ovat kirjoittaneet. Niistä me tie-

dämme sen yhdyi, ja ei suingaan wähimmäri,
heidän pahari tydensä että heidän sydämensä
olit aiwan kiinittetyndä tämän mailman rakkau-
desa. Jota wikaä Jesus on merkkillisesti heille
soimannut wertaisansa Taiwan Baldakundaa
Perhen-Isändään, joka teki suuren Ehtollisen
eli wieras-pidon, ja ehtollisen ajalla lähetti
palweljansa käskemään niitä, kuin olit jo en-
nän kuguturi tulleet. Mutta he rupeisit järje-
stänsä kaikki heittänsä estelemään: Ensimmäi-
nen sanoi palweljalle: minä ostin Pellon ja
minun pitää menemän sitä kagomaan; minä
rukoilen sinua, sano minun esteeni. Toinen
sanoi: minä ostin wiissi paria Härtiä, ja me-
en niitä koettelemaan; minä rukoilen sinua,
sano minun esteeni. Kolmas sanoi: minä o-
len Emännän nainut, ja en taida sentähden
tulla. Luc. 14: 18-20. Aiwan niin olit Juu-
dalaiset mailmallisijn miellyneet. Suurta wal-
daa, rikkautta, kunniaa ja ylistystä he ennän
kaiikkia ekeit, ja jota onnellisemmat he olit kai-
killa teillänsä, sitä parembana he isiänsä pi-
dit, ei ainoastansa ihmisten silmissä, waan Ju-
malangin edessä. Woi! Mailman rakkaus oli
heidän niin pimitännyt, ettei he parembaa, ei
hengellistä armoa, siunausta ja autuutta ollen-
gaan kaipanneet. Kyllä he Christusta kaipaisit
ja odotit, se on tosi, mutta millistä? eikö ai-
noasta sellaista, joka heidän olis wapahtanut
wihollistensa kowan wallan alda, ja tehnyt hei-
dän sumaturi kansapi kaikkein kansain suhteen
maan

maan päälle. Sentähden ei ole sitä ihmettele-
mistä, että he pahenit Jesuksesta, eikä tahto-
neet Händä Kuningarensa, Händä, joka seä
sanoillansa että töillänsäkin osotti, Waldakun-
dansa ei olewan tästä mailmasta. Joh. 18: 36.
Ah Jesus, minun HERRANI ja minun Ju-
malani! Kuinga ett sinä ollut se kaikkein ylö-
käsottawin ja kaikkein halwin, kipua ja sairaa,
utta täynnä, mailmata rakastawaisen silmissä.
Sinä olit niin ylö-
käsottu, ettei kengään keh-
danut kasso Sinun päälles, sentähden ei he
Sinua minäkän pitäneet. He näkiwät sinun,
waan ei ollut Sinulla sitä muotoa, kuin heille
olis kelwannut. Esa. 53: 2, 3.

Ylpeys on enimiten aina mailman rak-
kauden seurasa; ja me myös hawaigemma, kuin-
ga he sengin wian eli pahan työn tähden olit
uskoon ja Jumalan Waldakundaan kelwotto-
mat. Niin kauwas he ylpenden hengeldä wie-
teldynä ewit eiffialda tielä, että he ylö-
käsotit kaikkia köyhä, taikka muutoin onnettomia;
ja jos he olisit waan ylö-
käsoneet; mutta he
duomisit senkaldaisia Jumalaldakin ylö-
käsottawari. Jumalan wihan alaiseri. Eijotengin
he armottomasti langetit sen duomion kaikkein
Pakanain ylise, sentähden ettei niille ollut sitä
Jumalan kirjoitettua Lakia, sitä Jumalan pal-
wellusen muotoa, eikä yhtään muuta Juma-
lan armon erinomaista Lahjaa, kuin heillä oli
runsa mitasa. Heillepä uskottukin oli, mitä
B 3. Jir

)

(

Jumala oli siihen asti puhunut. Niija muodoin
 olit tosin heillä muuden suhteen, ne kaikkein e-
 rinomaisimmat autuuteen johdatuget. Oh! eikö
 heidän olis pitänyt käyttämän ne myös hyvä-
 yensä, waan ej muiden sortamiseri, eikö oman
 pahudensa peitteeri, niinkuin he teit. Synttö-
 mästi he kaiketikin uskalsit ulkonaisiin etuihin-
 sa, ja niiden tähden pidit itsensä hurrikaana,
 Jumalalle otollisna ja autuana; sillä ej ne ol-
 leet heidän autuudensa todistuyet, waan niin
 kuin sanottijn, autuuteen johdatuget. Turhaan
 he kerskalsit Laista, kuin he häwäisit Juma-
 lan Lain rikkomisella. Tästä on **HERAN** Tem-
 peli, tästä on **HERAN** Tempeli, Jer. 7: 4.
 sanoit he, kuin he siinä läheswit Jumalan suul-
 lansa, ja kunnioisit händä huulillansa, waikka
 heidän sydämensä olit kaukana Hänestä. Esa.
 29: 13. **JESUS** sanoi heille tästä astasa totu-
 den; mutta että he niin ylpeilit etuinsa tähden
 ja niihin uskalsit, että heidän työnsä niin pa-
 hat olit; niin ej tainnut siingaan **JESUS** eikä
 Hänen sanansa walkeus heille keliwata, ser-
 mengin ei Kirjan-oppeneille ja Phariseuille.
 Mitä he teit, koska Publikanit ja muut, jotka
 heidän luullonsa jälkeen olit yrinänsä syndiset,
 tulit **JESUYEN** työä kuullemaan Händä? Oh!
 Kohta he napisit sanoden: tämä syndisiä vastaan
 ottaa ja syö heidän kansansa. Luc. 15: 2. Wieldä
 wähemmin he siihen mielistyit, siihen Jumalan
 armon huonen hallituyeen, että **Pakanat** piti
 kansa perilliset ja yri ruumis oleman, ja oo
 salä

salliset Hänen lupauksestaansa Christuksessa, Ewangeliumin kautta. Eph. 3: 6. Kaikki oli heidän ylpää mieltänsä vastoin, kaikki mitä JESUS opetti ja teki, ja sentähden olit he JESUSTA vastaan, sentähden he vihaisit häntä, Hänen lähetettyjänsä ja hänen oppiansa; he, juuri niin kuin JESUS sanonut oli rakastit enemmän pimeyttä kuin valkeutta, sillä että heidän työnsä olit pahat.

Mutta mitä minä wijyttelen tässä tilassa? Ei minulla mahdane olla haastautta puhuisani muiden epä-ustoa, tyhmyttä, pahoja töitä ja niistä lähteistä kurohua onnettomuutta? ei suingan; waan minä olen Rakkaimmat! sen kautta tarfoittanut Teidän parastanne, että Te. Juudalaisten wahingon syitä ja onnen esteitä huomaisianne, wälittäisitte niitä Jumalan armon kautta, ettei ne tulisi Teidängin onnettomuudenne syysi ja autuudenne esteysi.

Ei meidän sowi suingaan olla huolimattomana heidän langemisensa ja wahingonsa suhteen. Rakokaamme ensimmäisiä Christittyjiä, niitä paljon kiiwaambia meitä, eikä heidän saaneet olla sitä asiaa lugusa pitämätä. Ettekö ole lukeneet, kuinga Pyhä Pawali sentähden kowasti puhuttelee Roomin Seurakunnan Jäseniä, näin muodoin: Sinä sanot: ovat owwat murtuneet, että minun piti siihen jälleen isutettaman. Oikein: he owwat murtuneet heidän epä-ustonsa tähden, mutta sinä pyyve uskon

)

o

(

uskon kautta: älä ole röykkiä, vaan pelkää. Sillä jos ei Jumala luonnollisia oia armah-
tamut, kaho, ei hän sinuakaan armahda. Sen-
tähden kaho tässä Jumalan hywyttä ja anga-
rutta: angarutta niissä, jotka langeisit; mut-
ta hywyttä ise sinusas, jos sinä ainoasta hy-
wydesä pysyt; muutoin sinäkin leikatan pois.
Ja ne jälleen istutetan, ellei he heidän epä-
uskonsansa pysy; sillä Jumala on voimallinen
heitä jälleen istuttamaan. Rom. 11: 19-23.
Minä ikänä on Apostoli ollut pyritoin waroit-
taisansa Ebrealaisia, joille hän oli esottanut,
Israelin Lasten ei woinen epä-uskon tähden
tulla Jumalan, heille luvattuun Lepoon Kaa-
nan maalla. Niin peljättäämme siis, sanoo
hän, ettemme jostus Hänen lepoonsa tulemi-
sen lupausta hylkäsit, ja ettei kengään meistä
takaisin jäisi. Sillä se on meille ilmoitettu,
niin kuin heillekin; mutta ei sanan kuullo hei-
tä mitään auttanut, koska ei he niitä usko-
neet kuin sen kuullet olit. Niin ahkeroitkaam-
me siis siihen Lepoon tulla, kuin Jumalan
kansalle on vielä tarjona, ettei joku siihen
epä-uskon esi-kuvaan langeisi. Ebr. 4: 1,
2, 9, 11.

Niinä peljättäämme siis mekin Rakkaim-
mat! niinä ahkeroitkaamme siis mekin! mitä pel-
jättäämme? epä-uskon kadotusta; mitä ahkeroit-
kaamme? epä-uskoa wälittäyemme.

Totinen tosi on, ettei mikään estä meitä
autuaxi tulemast, autuaxi ajasa ja ijanrakki-
suu

Kudessa, jos meillä on waan oikia usko. Sen
 uskon totista luondoa me olemma jo mieleemme
 johdattaneet; josta on ymmärrettävä sen ei pak-
 jastansa siinä seisowan, että me wälttäneet o-
 lemma Juudalaisten epä-uskon. He tosin ei
 uskoneet JEsusta Jumalan Pojaksi, Christuseksi
 ja mailman wapatajaksi, ja sentähden ei he
 tainneet händä totellakan, eikä hänestä ensin-
 gän parandua. Me sitä vastaan, uskomme
 JEsusen HERRämme ja Wapatajajemme.
 Se on meillä aiwan oikein tehty: siinä usko-
 samme olemma me Juudalaisia paremmat. Muu-
 ta ei siinä vielä ole kyllä. Ei ole suingaan u-
 skomme sen wuopi täydellinen ja totinen, ellem-
 me myös ole, tieten HERRämme tahtoa, kuul-
 jaisesti parannusta tehneet; ellemme myös wa-
 ella uskosa, ja osota uskoa idillämme, niinkuin
 pyhä Jaacob puhui; Jac. 2: 18. taikka, niin-
 kuin toinen Apostoli sen ruhon selittää, osota
 uskomme awua, ja awusa toinda, ja toimesa
 kohtullisutta, ja kohtulisudessa kärsiwällisyyttä, ja
 kärsiwällisyydesä jumalisutta, ja Jumalisudessa
 Weljellistä rakkautta, ja weljellisessä rakkaude-
 sa yhteistä rakkautta. 2. Pet. 1: 5-7. Niink
 että siis uskoisamme JEsusta Jumalan Pojaksi
 ja meidän ylimäisevi HERRämme, pitää mei-
 dän yhtäläisesti uskoman meidänme weliwollisest
 kuuleman händä; eikö niin? uskoman kuuliat-
 sten palkan tulewan suureni Taiwaasa, waan
 kadotuksen tottelemattomia kohtawan helwetissä;
 eikö niin? niin kaiketi, jos muutoin se on to-

)

o

(

si, että kulin on saama HERRalda palkan
 työnsä jälkeen. Voi kuinga Te ise asiaa ym-
 määrrätte? Kieneeko JESus sentaldainen HER-
 ra, jolla ei ole mitään meille sanomista, ja jol-
 da puuttuu walda asettaarensa meitä diomio-
 istuimensa eteen? älkäätkä erykö! ei se HERRa anna
 izensä pilkata. Gal. 6: 7. Ei hän kuingaan sillä
 hynvä ole, että me sanomme hänelle HERRa,
 HERRa! jollemme myös tee niin kuin hän on
 meidän käskenyt. Math. 7: 21. Kuitengin asettai-
 sani Christittyin tavallista elämää JESusen kä-
 skhin rinnalle, en minä taida muuta ymmär-
 tää, kuin että usiammat aiwan tyhmästi ja ta-
 kaperoisesti pitävät hänen HERRanansa. Voi!
 kuinga monen wahingo se on, ettei he kylleri-
 näe HERRan käskhin pitämisen tarpellisuutta,
 eipä oikein ymmärräkän, mikä HERRalle o-
 tollinen on. Niingö Christusen päälle pitää u-
 skottaman, ja uskowahsten autuallista kuolemat-
 tomutta toiwottaman? Oi Rakkaimmat! minä
 rukoulen Teitä vielä kerran: älkäätkä niin erykö!
 älkäätkä niin onnettomasti erykö luottaisanne,
 Juudalaisten tavalla, johonguun wäärään tur-
 waan! mitä autti heitä heidän Tempelinsä, hei-
 dän uhrinsa, heidän rukouzensa, heidän paa-
 stomisensa? O! eikö he niiden päälle luottai-
 sansa tulleet juuri estetopi vastaan-ottamasta
 sitä apua ja autuutta, kuin JESus Christus o-
 li heille tarjonut? Niin ei meitäkän! hnydytä
 Jumalan Sanan kuuleminen kirkosa eli mur-
 la, ei weisaminen, eikä rukousemme, ei Ri-
 pela

pelle eikä HERRAN Ehtolliselle kÄänminen, jos me olemma waarijn ottamata niiden oikiaa tarkoittuja, kuin on katumattomain syndisten johdatus katumukseen ja uuteen syntyymiseen, niin myös uudesti luonto-kappalexi syntynein kasvamisen, meidän HERRamme JESUYEN armonsa ja tunteemisensa. Tollei siis tätä ainoastansa totista hyödytystä niillä pyhillä toimituksilla tarkoiteta ja käsiteta, niin ne ovat wahingoxi waan ei hyödytysxi; wahingoxi sanon minä, oh! kaikkein suuremmari wahingoxi, duomioxi ja kadotusxi: sillä jos synnin rakkaus ja harjoitus epä-uskon tilasa ainakin on kadottawainen, kuinga se olis meille rangaistusta lisäämätä, jos me ne terweellisimätkin armolahjat, ne sovelhammat johdatukset totiseen Kristillisyyteen, olemma ylösn-käyoneet; taikka waarin käyöneet.

Niin kaksokaat siis nyt omaa parastanne Rakkaimmat! Juudalaisten onnettomuiden oletta Te kuullet: tulkaat siitä wiisaari: wiisaari, usko-waiseri ja autuari. Se on HERRAN ääni, HERRAN JESUYEN niin uskollisesti waroittawa kuin sydämellisesti kehoittawa ja kutsuwa ääni, jona Te ole ta tänäpäinä kuulleet: älkää paadutako sydämenne. O! Rakkaain HERRA JESUS! se on minun toiwoni, että moni meidängin seasamme on jo ennän tätä päiwää kuullut Sinun äänes, ja siitä hywän löytänyt; mutta kuinga kaimwan pitää sinun vielä, siinä kaikkain armollisin! seisoman katumattomain sydämen

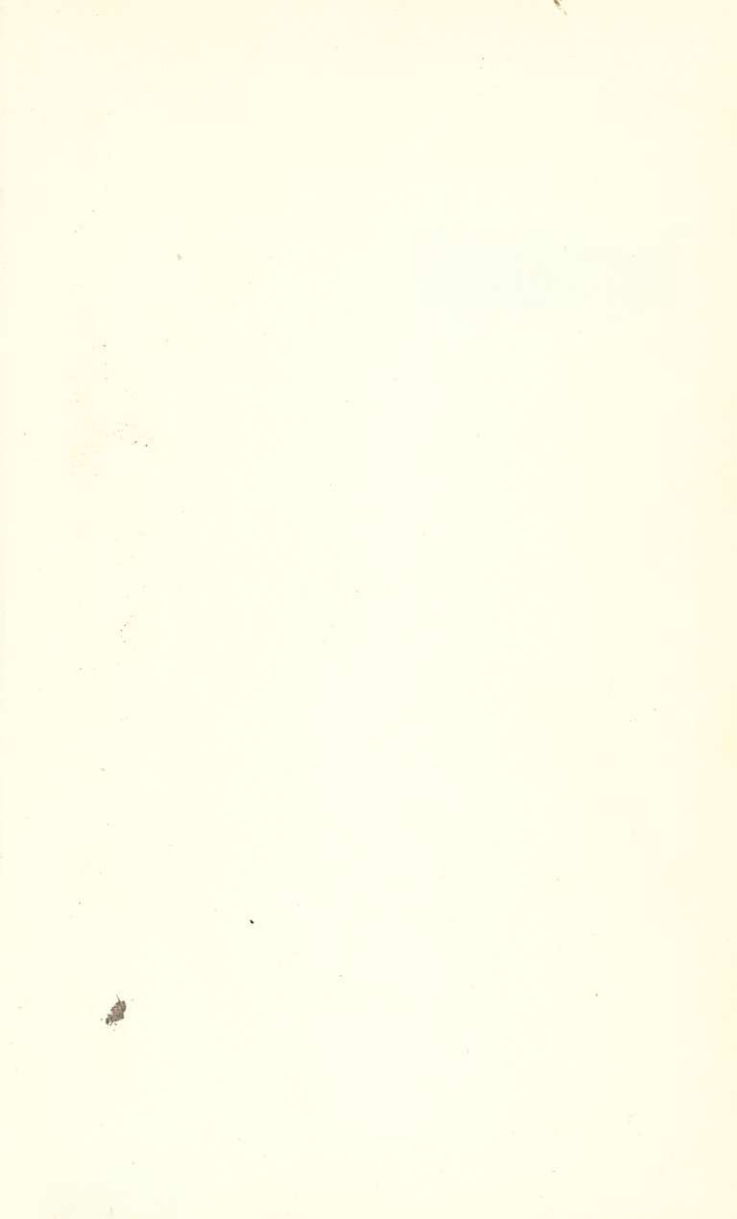
men owella kolkuttamasa, että hekin kuulit
 sinun äänes, ja awaisit owen, sinulle sisälle
 mennäres, iloa ja riemua matkaan saattamaan.
 Zlm. R. 3: 20. Oh! ketä minun pitää rukoi-
 leman, Sinuako wai heitä? Oh! anna andeery
 minun epäilyeni! sinun etees minä iseni maas-
 haan kumarran; sillä sinä olet kaikkein ihmi-
 sten wapahrtaja erinomattain uskowaiusten. 1. Tim.
 4: 10. Sinua minä siis turwallisesti rukoilen:
 älä niitä muitakan vielä yläanna! niitä wai-
 waisia, jotka waeldawat ajatustensa ja himoin-
 sa jälkeen sitä tietä, kuin ej hyvä ole: niitä
 onnettomia, joilla on Jumallinen meno ole-
 wanansa, waan sen woimaa, sen totuutta puuttu-
 wat. Siuna se sinun Sanas, kuin nyt on
 julistettu, woimallisilla liikutuyilla, herätuyillä
 ja sydämen-pisteyillä, ettei heillä lepoa olit,
 ennän kuin he, sinun mieldäs noutain, ovat
 kadotuyen waaran wälttäneet. Ja siuna myös
 nyt ja joka aika sanas saarna runsaal-
 la woimalla, uskowaiusten wahwistuyeri ja war-
 jelluyeri, niin että me kaikki sinun suuresta ar-
 mostas autuayi tulisimme! Amen.

316. VIII. 70.

De Saarnakij.

Pv. Saarnakirj.
Borenius

KANSALLISKIRJASTO-KANSALLISKOKOELMA

120 102 1367

KIRJANSITOMO
M. HENRIKSSON
|| HELSINKI ||

mf

